

cupluri degradate de handicapul fizic sau sufletesc al unuia dintre parteneri. Calitatea relației e alterată însă de neputința de a mai suporta tirania propriului suflet, oglindită în partener, care ne ține captivi în iluzia fericirii prin celălalt. Distribuția reușește să atingă intensitatea dramatică pretinsă de economia mijloacelor actoricești, mai ales cuplul Elena Pirea și Mircea Silaghi, care confirmă postulatul Alinei Nelega: „*Prin deteutralizare, actorul devine un creator în spectacol, nu un obiect în scenă*”.

Teatrul „Ariel” Târgu Mureș – Paraziți de Marius von Mayenburg. Regia Alina Nelega. Cu: Radu Bânzaru, Elena Pirea, Adela Lazăr, Mircea Silaghi, Viorel Meraru.

Botoșani

Corina HERGHELEGIU

Chirița la Botoșani

Atunci când Vasile Alecsandri s-a gândit să râdă de moravurile vremii și să le treacă în revistă, imortalizându-le în dramaturgia sa – în ciclul *Chirițelor* – s-a gândit și la amănuntul că acest rol s-ar potrivi de minune unui travesti pentru marele actor Matei Millo. De atunci și până în prezent se pare că travestiurile au dat cele mai bune rezultate, cu excepția unor mari actrițe (Draga Olteanu Matei, Tamara Buciuceanu) care au egalat prin jocul lor travestiurile.

Invitată la Botoșani să văd spectacolul *Cucoana Chirița*, în regia lui Ion Sapdaru, inițial, nu mi-am pus problema cine va juca rolul Chiriței, lăsând-o pe seama unei surprize plăcute și fiind sigură că o va interpreta un actor. (Mărturisesc că mă gândisem la Marius Rogojinski, pe care îl văzusem cu puțin timp înainte în *Decameronul* – regia lui Nicolov Perveli Vili). Am rămas dezamăgită atunci când s-a ridicat cortina și într-o atmosferă mai mult cehoviană decât cea proprie lui Vasile Alecsandri, a apărut o *Chiriță* (Lenuş Teodora Moraru) suplă, înaltă, care încerca din răspuțeri să-și modifice vocea, jucând mereu cu o mimică exagerată. Spectacolul a început pe picior greșit, iar dicția actorilor era atât de defectuoasă încât arareori înțelegeai ceva din ce se spunea pe scenă, dar și atunci, cu un efort de concentrare cel puțin nefiresc la un spectacol de teatru profesionist; Chirița își turuia pur și simplu replicile, încât din toată frumusețea limbajului comic al piesei nu s-a mai înțeles nimic. E adevărat că dicția a devenit o mare problemă nu numai la teatrul din Botoșani, ci și în toate teatrele din țară. (O spunem cu tot regretul și responsabilitatea unor constatări făcute după 1989). Poate că atât tinerii actori cât și profesorii lor ar trebui să acorde o mai mare atenție acestui aspect destul de neglijat în teatrul românesc.

M-am înarmat, totuși, cu răbdare. Trăgeam cu coada ochiului în sală, gândind la propria-mi subiectivitate, dar am realizat că și pe fețele celorlalți spectatori se citea aceeași nedumerire. Ruptura-surpriză s-a creat în mod fericit și neașteptat, atunci când regizorul Ion Sapdaru o trimite pe Coana Chirița, împreună cu odraslele sale, să-și vadă la teatru propria-i imagine, cu o

tușă îngroșată – ceea ce dă spectacolului un comic accentuat și de bună calitate. Chirița 2 este, de data aceasta, interpretată de un actor (Gheorghe Frunză) care susține spectacolul în mod ideal până la sfârșit. Atmosfera se destinde, umorul adevărat dă roade neașteptate, iar sala întreagă intră în atmosfera spectacolului. Miracolul transformării jocului din scena „teatru în teatru” se petrece chiar sub ochii noștri. Tot ceea ce e forțat și superficial la Chirița 1, e degajat și firesc la Chirița 2. Aceasta din urmă e plină de viață, de visuri și iluzii, iar umorul ei debordant te molipsește, făcându-te să râzi cu lacrimi. Dacă spectacolul începe într-o atmosferă tristă, plictisitoare și trenantă, el se termină pe o notă veselă și optimistă. Toată lumea este mulțumită și viața poate începe de la capăt cu aceleași visuri și speranțe sau, de ce nu, cu dezamăgiri?

În fapt, atât concepția regizorală cât și structura punerii în scenă sunt foarte bine definite, cu toate că jocul actorilor lasă mult de dorit în prima parte a spectacolului. Merită să fie remarcați actorii Bogdan Muncaci (M. Șarl), Mihai Danțu (Ion), Florin Aionîtoaei (Ion 2), Dragoș Radu (Guliță), Eduard Sandu (Guliță 2) și evident Gheorghe Frunză (Chirița 2). Aceștia și-au luat rolurile în serios, identificându-se cu ele, fiind bine intuite de regizor și potrivite pentru fiecare în parte. Chiar dacă, prin structura personajelor, Aristița și Calipsița nu ies în evidență, nici regizorul n-a izbutit, la rândul lui, să le scoată din anonimat – iar actrițele Andreea Moțcu (Aristița) și Silvia Rusan (Calipsița), joacă un soi de marionete vii – așa cum s-a întâmplat, de exemplu, cu Ion 2 (Florin Aionîtoaei), care are doar câteva intrări, reușind să se facă însă remarcat. Apare de fiecare dată, la ordinele stăpânei sale, îndeplinindu-i-le mecanic, instinctual, lăsând impresia că habar n-are ce se întâmplă în jurul său. Ion 2 e un fel de „cetățean turmentat”, pe care nu-l interesează nici măcar cu cine votează; el merge acolo unde se îndreaptă turma.

Decorul realizat de Mihai Pastramagiu este simplu dar foarte sugestiv și cred că aceasta a fost soluția cea mai bună, dat fiind faptul că și costumele semnate de Rodica Arghir Porumbel au fost somptuoase redând din plin atmosfera de epocă.

Starea de conflict existentă în Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani (o stare ce se face simțită de ceva timp și în alte teatre din România) nu a fost deloc benefică imaginii acestuia. Să sperăm că, o dată cu venirea actorului Volin Costin în postul de director, se va dezamorsa într-un fel situația, se va găsi o cale bună de mediatizare a spectacolelor și de a impune mai mult scena botoșăneană în peisajul cultural românesc. Iar faptul că el și-a asumat responsabilitatea de a se monta în teatru (a câta oară?) Chirița, denotă că e pe drumul cel bun, pentru că se pare că această piesă a fost atât de mult și de bine jucată încât nu a mai rămas nimic nedescifrat în ea. Dar, cine știe... Să-i dorim succes noului director și să aibă parte de cât mai multe spectacole bune, atât ca actor cât și ca manager al teatrului.

Teatrul „Mihai Eminescu”, Botoșani – Cucoana Chirița de V. Alecsandri. Regia: Ion Sapdaru. Scenografia: Mihai Pastramagiu. Costume: Rodica Arghir Porumbel. Coregrafie: Dana Coșeru. Ilustrația muzicală: Costică și Alexandru Panait. Distribuția: Lenuș Teodora Moraru (Chirița 1), Andrii Traian (Grigori Bârzoii), Dragoș Radu (Guliță), Andreea Moțcu (Aristița), Silvia Rusan (Calipsița), Sorin Ciofu (Pungescu), Bogdan Horga (Bondici), Florița Rusu (Afin), Petronela Chiribuță (Luluța), Dana Bucătaru (Țiganca), Mihai Donțu (Ion), Cezar Amitroaei (Cuculeț), Victor Lițoiu (Neamțul), Marius Tudor (Slujitorul), Gheorghe Frunză (Chirița 2), Narcisa Vornicu (Safta), Eduard Sandu (Guliță 2), Bogdan Muncaci (M. Șarl), Cristina Ciofu (Luluța 2), Valentin Popa (Leonaș), Florin Aionîtoaei (Ion 2).